

Izhaja dnevno
vsaki
Torek
Sredo
Četrtek
in
Petek.

Issued Daily
every
Tuesday
Wednesday
Thursday
and
Friday.

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO SLOVENSKE PODP. DR. SV. MOHORJA V CHICAGO.

STEV. (No.) 38.

CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 6. MARCA — THURSDAY MARCH, 6, 1924.

LETO (Vol.) X.

Vitezom milijondolarskega fonda.

POJASNILO ZAKAJ SO SOCIALISTE FAROVŽI TAKO TIŠČALI.

Kadar vitezi milijondolarskega fonda slišijo besedo "farovž," jih popade pasja steklina, kakor hudiča pod križem, ki bi bil od same one-mogle jeze kmalu "bruh" do-bil. Penijo se in grizejo na desno in levo, kar jim pride pod gobec. Tudi te dni jih je napadlo. Topot sem postal njih žrtev jaz, dasi sem tako nedolžen, kakor njih glave, z mojšega in objektivnega stališča seveda. Pozivljajo me, naj pošljem svojo doktorsko diplomu nazaj, ker sem jih mesto z zeloti s heloti krstil. No, ko bi bil jaz tisto pisal, bi jih ne bil imenoval ne zelote ne helote, ker so to grške besede, ki so jim španska vas imenoval bi jih bil falote, e-dino primerno ime zanje. Da bodo pa čitatelji vedeli, za kaj prav za prav gre, naj jim stvar malo obširneje pojas-nim.

Zadnjič so se ti dični vitezi milijondolarskega fonda nekaj spodtaknili ob cleve-landske "farovže." To je si-ker nekaj vsakdanjega. Toda okolščine, v katerih so to sto-rili niso vsakdanje. Cleveland-ski Slovenci dom je pod stre-ho. V soboto, ko to pišem, je bil otvorjen. Seveda brez bla-goslova, ker to se vitezom mi-lijondolarskega fonda preveč srednjeveško zdi. Toda še predno je bil otvorjen, so se ti vitezi obregnili ob tamkajš-na župnišča. To je značilno. To kaže, koliko žolča se jim je nabralo mej tem, ko jim je previdnost svetovala, naj ga zadržujejo. Tik pred otvorit-vijo je bila mera tako polna, da jim je prehitro ušel.

Ze prej bi mu bili radi pu-stili prosto pot, ko bi s tem ne bilo treba toliko riskirati. Socialisti so namreč prav ta-ko dobro vedeli, kakor mi, da bi sami ne mogli postaviti ni-ti kake take male kolibice, kakor jih je videti ob staro-krajskih hribovskih hišah, kjer jih sploh imajo, za ka-tere je treba samo par neob-oblanih desk in nekaj zaruja-velih žrebljev. Kako naj bi potem mislili na lep narodni dom v velikem mestu kakor je Cleveland. Saj vedo, bolje vedo kot mi, da je socialista sam treh in široka usta, ro-ke samo takrat, kadar je tre-ba kaj vzeti. Toliko naravne pameti tudi imajo, da si samo s takimi niso upali začeti, ker to bi se reklo zidati v obla-ke.

Narodni dom so pa hoteli imeti. Kdo ga naj zida? I kdo drugi, kakor tisti, ki so že navajeni na kolekte, ki se jim roka takorekoč sama odpira. "Klerikalci!" Toda kako jih pridobiti za to? Kaki fondi več ne vlečejo. Sicer gre "Kranjec" tudi dvakrat na led če je treba, vendar mili-jondolarski fond mu je še pre-več živo v spominu. S tem te-daj ne bo nič. Rajši razobesi-mo narodno zastavo. Ta še vleče, dokler kaj starokraj-skih src bije mej nami. Reci-mo, da bo to naša skupna ma-tica, kjer se bo vsak domače-

ga čutil, samo, da je Slove-nec. Ko bo dom enkrat pod streho, nam ne bo težko tistih, ki so preveč "črni," izrinili iz njega, četudi na način kakor lisica ježa. Saj se jim to ne bo prvič zgodilo. Nekdaj so ime-li monopol šol, od najnižjih, do najvišjih. Z veliki stroški so jih zidali. Danes iz istih šol napredni učitelji in pro-fesorji najmočnejše bombar-dirajo njih trdnjavo. Staro-krajske čitalnice, ali niso du-hovniško delo? Danes so vse ognjišče njim tako neljube prosvete. V ljubljanski Na-rodni dom je zazidanega naj-več duhovniškega denarja. Pa kaj imajo danes tam go-voriti? Na daleč se ga ogiba-jo, ker vedo, da tam ni mesta zanje. Da, ko bi "klerikalci" le malo mislili, bi lahko spoz-nali, kaj jih čaka. Toda "kle-rikalec" si nikoli ničesar ne nauči, zato le na led z njim! Seve tega mu ne smemo po-vedati, sicer zna stisniti roko in naš dom bi padel v vodo. Za-to le previdno hodimo okrog njih! Pustimo "farovže" za-enkrat pri miru, naj nas to še toliko premagovanja stane. Saj se bomo lahko pozneje s procenti odškodovali, ko se bomo iz Narodnega doma la-hko kakor razdražene ose spu-stili nanje. Ti Zvonko, ki si že vjaven pritiskati "farovške" kljuke, posebno kadar si imel "krulataj en trebuho" ... ti se jim kolikor mogoče pri-bližaj. Še starokrajsko pušico lahko vzameš v roko in greš po cerkvi pobirat. Samo pod pogojem, da boš v svoj žep stresel, česar si že tudi va-jen.

Tako so sklepali in računa-li. Niso se vračunali. Narodni dom je pod streho in izročen svojemu namenu. Kje bi še bil, ko bi ne bilo tudi "črnih" grošev zraven. Toda že pred-no se je to poslednje zgodilo, so farovži socialiste preveč ti-ščali. Da bi jih na slovesni dan otvoritve želodci preveč ne boleli in jim kalili veselja, so jih že pred otvoritvijo ma-lo razbremenili in s tem na-mignili, kaj "črne" čebelice čaka, avgustova doba, ko se pri čebelnjakih začne "ven metanje." S tem razločkom kajpada, da pri čebelnjakih čebelice trote začno ven me-tati, pri clevelandskem Na-rodnom domu bo pa narobe. Rdeči troti bodo "črne" čebe-lice, ki so jih tako dobro za-ložile začeli neusmiljeno ven "lifrati."

(Dalje prihodnjič.)

Več tisoč sodov dobrega pi-va spustili v kanal.

Elgin. — Prohibicijski a-gentje so zavohali v elginski pivovarni, da je imela družba v zalogi več tisoč sodov do-brega piva, ki je vseboval od 2 in pol do 4 procenete alko-holne moči. Vse pivo so zaple-nili in spustili včeraj v kanal. Tudi mašinarijo za proizva-janje piva bodo uničili.

— Največ boš storil za svo-jo vero, ako razširjaš katoli-ški tisek.

RAZNE VESTI.

— V kongresu je prišla na dan zadeva, ki razkriva dva kongresnika, kot gorostasna graftarja. Imena kongresni-kov za enkrat še niso objavl-jena radi gotovih vzrokov. Govori se, da sta spravila nad \$200.000 ko sta vplivala za pomilostitev gotovih kaznjenc-cev.

— Senatska preiskovalna komisija, ki se bavi z investi-giranjem oljnega škandala se trudi, da razkrije tajnopis, ki so ga rabile gotove osebe. Ed. B. McLeanom v Palm Beachu. Zaslusba glede tajno-pisa se bo vršila danes.

— Iz Pekinga poročajo, da je zblaznil kitajski brigadni general Pan Ming Chun na svojem posestvu v Shantungu in je postrelil 25 ljudi. Kon-čno so generala prijeli in ga odvedli v neki zavod.

— Od novega leta do dan-es je bilo v Chicagi ubitih od neprevidne vožnje z av-tomobili 79 oseb. Od strelja-nja 48 in od zavživanja stru-penega žganja 41.

— V Chicagi je včeraj pre-minul mož Richard Cadnus, ki je dosegel 100 let in sedem mesecev starosti. Njegovo ge-slo je bilo vedno: "Never wor-ry!" — nikdar ne skrbi. Dr-žeč se tega gesla je dosegel 100 let starosti.

— Iz Carigrada se poroča, da se je danes podpisala med Turčijo in Nemčijo prijateljska pogodba. Sporazum bo ba-je odprl pot nemškim indu-strijskim izdelkom v Turčijo in vso Malo Azijo.

— Med krojači stavkarji in neunijskimi krojači je prišlo včeraj do zopetnih spopadov. Stavkarji so naskočili neunijs-ke krojače, ko so hoteli na delo. Vmes je morala poseči policija, ki je zaprla nekako 14 izgrednikov.

— Iz Newyorške borze se poroča, da je francoski frank zopet padel in je dosegel včeraj najnižjo stopnjo po vojni. Prav tako so padli v ceni tudi francoski bondi, ki se prodajajo na tujih borzah.

— Iz Angore poročajo, da je turška državna zbornica odglasovala da se turškega kalifa, Abdul Medjida eno-stavno odstavi in s tem od-pravi kalifat na zemlji. Vsa posestva, ki so bila doslej last-nina turškega kalifa bo zaple-njena od oblasti. Pustilo se mu bo le toliko, kolikor se bo to-zadevni državni komisiji videlo potrebno mu pustiti.

— Iz Moskve se čuje, da se dela med Rusijo in Italijo za razorožitev na morju. Sov-jetska vlada je izjavila v vla-dnem listu Pravdi, da je pri-pravljena preklicati svoj mo-nariški proračun za poveča-nje svoje mornarice za 400,000 tonov. Zato pa zahteva prosto pot skozi dardanelsko ožino in na Daljnem iztoku prosto pot skozi korejske o-žine, katere drže Japonci.

— Iz Reke se poroča, da je včeraj proglasil tamkajšnji italijanski vojaški guverner javno italijanske glavne po-stave, pod katere je od vče-rajšnjega dne naprej postav-ljena Reka.

— ŠIRITE LIST EDINOSTI

VELIKANSKI POTRES V COSTA RICU.

Mesto San Jose v razvalinah. — Ameriško poslaniški u-rad razdejan. — Veliko ljudi zgubilo življenje.

San Jose, Costa Rica. — Včeraj zjutraj se je pojavil v tem mestu in okolici veli-kanski potres, kakoršnega ne pomnijo že 25 let. Več hiš in drugih poslopij je razdeja-nih. Del poslopje, v katerem se je nahajal ameriški poslani-k je porušena od potresa. Poslanik in njegova dru-žina je utekla nepoškodovana iz mesta, pravi poročilo.

Glavne točke, ki jih je za-del potres zelo katastrofalno sta mesti San Jose in Port Li-mon.

San Jose je bil že večkrat pozorišče katastrofalnih po-tresov. Leta 1879 je bila poru-šena tamkajšnja katedrala in veliko drugih poslopij. Leta 1888, je Costa Rico zopet po-tres hudo poškodoval. Mesto ima nekako 40 tisoč prebiva-lev in se nahaja v dolini ja-ko rodovitnega polja. Mesto je zelo moderno in ima lepo tlakovane ceste in hodnike, lepe parke električno razsvet-ljavo. V mestu se nahaja tu-di znamenita astronomska opazovalnica, narodni muzej in več drugih učnih zavodov.

Poročila naznanjajo, da je več ljudi zasutih pod razvali-nami, katerih število ne bo moči tako kmalu dognati. Po-tresni sunki so segali daleč proti severu. V državi Nicara-gua so jih čutili precej močno. Tudi proti jugu so segali no-tri v državo Panamo.

Kitajska vlada razpada.

Peking. — Poroča se, da je ministrski predsednik Sun Pao-chi pripravljen, da se u-makne iz svojega mesta. Ta-ko namerava tudi finančni minister vsled pritiska njih-ovih političnih nasprotnikov. Državna blagajna je ba-je popolnoma prazna in vlada se ne bo mogla državati poseb-no dolgo.

Švedska izborna napreduje v trgovskem oziru.

Stockholm. — Industrija na švedskem je dosegla zad-nje čase jako velik uspeh, ta-ko se glasi vladno poročilo. Na švedskem je posebno na-predovala zadnje čase žve-plarska industrija, katere proizvodnja vžigalice, razne ek-splzivne predmete, ki jih iz-važa v tujino. V minulem le-tu so izvozili sličnih predme-tov za več tisoč tonov več kot prejšnja leta.

Brzoparnik Mauretania zadr-žan.

London. — Vsled stavke pristaniških delavcev v An-gliji je moral kapitan preklicati določeni redni odhod v New York. Parnik bo ostal v pristanu tako dolgo, da bo prišel drugi na vrsto na določeni vozni red.

— Ko pridobiš novega na-ročnika na katoliški list, po-ložiš s tem kamen na obram-beni zid svoje vere.

Iz Jugoslavije.

POSLANCI SLS. SE POTEGUJEJO ZA SLOVENSKE DELAVCE. — DRUGI RAZNOTERI DROBIŽ.

Pritisk poslancev radi Trbo-veljske družbe.

Belgrad. — Te dni so poslan-ci SLS. Kremžar, Gostinčar in Kugovnik vložili vprašanje na ministra za šume in rude za-radi razmer, ki vladajo v tr-boveljskem premogokopu. — Vprašanje naglašja, da je par-lament že 24. januarja sogla-sno sprejel resolucijo, s kate-ro se vlada poziva, naj dela z vsemi sredstvi na to, da bo Trboveljska družba privolila rudarjem po 4 Din dnevno priboljška in da bo zopet sprejela na delo odpuščene rudarje. Minilo pa je že 14 dni, ne da bi se bila vlada zganila. Na drugi strani se pa baje ravnatelji Trboveljske družbe hvalijo, češ da jih sklepi parlamenta nič ne bri-gajo. — Poslanca Kremžar in Kugovnik sta dalje stavila na ministra za socialno politiko vprašanje, v katerem pojas-njuje žalostno stanje želez-ničarskih invalidov in zahte-vata korenito remediuro, ker so vse dosedanje intervencije ostale zaman.

Smrtna nesreča.

Posestnik Matija Dežman od sv. Primoža pri Ljubnem, 74 let star, je spravljal za les-nega trgovca Matija Jakoba v Savinji les, pri čemer ga je približno 50 korakov od nje-govega hleva pri spuščanju po takozvani "lojtri" udarila platanica na desno sence ta-ko močno, da je Dežman na licu mesta obležal mrtev.

Strossmayerjeva proslava v belgrajskih šolah.

Povodom Strossmayerjeve-ga rojstnega dne so se po vseh belgrajskih šolah vršila predavanja o velikem škofu.

Večkratni milijonar Kristan zopet prireja shode med de-lavstvom. Socialistično delav-stvo je ali neskončno potrpe-ljivo ali pa neskončno neum-no.

Železniška nesreča.

Na progi Bjelina-Rača je 4. m. m. skočil s tira osebni vlak. Strojevodja in kurjač sta se težko poškodovala. Tudi ma-terialna škoda je znatna.

Na zastrupljenju krvi je obol el poslanec Vladi-mir Pušenjak ter dobil dopust. Bolezen pa se je že zboljšala, tako da ni nobene nevarnosti.

Žrtve mraza.

V užiški okolici sta ponoči zmrazili dve 70-letni ženski, ki sta se vračali z neke slave.

Nov most

nameravajo zgraditi čez Savi-njo pri Sv. Marjeti pri Rim-skih toplicah.

Pretep v Mozirju.

V Brezju pri Mozirju je nastal v gostilni Franca Ko-lenca med fanti pretep, v ka-terem je dobil Anton Marolt dve težki rani z nožem na hrbtu; prepeljali so ga v celj-sko bolnico.

Denar v laseh.

Brezposelna služkinja Ga-brijela Vovkova iz Viča je vzela svojemu gospodarju Antonu Galetu, ki jo je že drugi dan odslovil, uro z ve-rižico, par čevljev in pa 1120 kron denarja. Gale je tatvino kmalu po njenem odhodu za-pazil in je šel za njo ter jo dal aretirati. Uro in čevlje mu je takoj vrnila, denar pa so dobili pri preiskavi v kazni-nici in sicer v laseh. Obsojena je bila Gabrijela na 1 mesec navadne ječe, pravijo, pa, da ima še več podobnih nered-nosti na vesti.

Boš ti proti meni govoril?

Tako je nahrulil na pragu sodne dvorane in kasneje na stopnišču neki L. Jarc svoje-ga tovariša Antona Vidmar-ja, ki je bil zaslišan v neki Jarčevi zadevi kot priča. Pri-tem ga je pograbil tudi pre-cej neprijazno za usta in ga stresel. Žalil ga je še dalje z besedami: Če te je mati učila lagat, le drži z materjo. Ker je pa to težka žalitev priče, katero zakon posebno štiti in je bil Jarc, ki je precej hud že dvakrat kaznovan, pa k sreči obakrat amnestiran, mu je prisodil senat zato nerod-nost 14 dni zopora.

Umrli so v Ljubljani:

Fran Marjan Koprivec, monterjev sin, pol leta. — Magdalena Kocjančič, žena žel. ključavničarja, 65 let. — Ana Ljubič, mestna uboga, 83 let. — Ivan Centa, kurja-čev sin 3 mesece. — Jakob Sima, sluga, 71 let. — Marija Schaub, bivša dekla, hiralka, 43 let. — Fran Čevka, dni-narjev sin, 3 leta.

— Največ boš storil za svo-jo vero, ako razširjaš katoli-ški tisek.

DENARNE POŠILJATVE

V JUGOSLAVIJO, ITALIJO, AVSTRIJO itd.

Naša banka ima svoje lastne zve-ze s po-što in samseljivimi bankami v starem kraju in naše pošiljke so dostavljene prejemniku na dom ali na zadnje pošto točno in brez vsakega odhika.

Naše cene za pošiljke v dinarjih in lirah so bile včeraj sledeče:

Skupno s poštnino:	
500 — Din.	\$ 7.10
1,000 — Din.	\$ 13.85
2,500 — Din.	\$ 34.50
5,000 — Din.	\$ 68.50
10,000 — Din.	\$ 136.00
100 — Lir.	\$ 5.10
200 — Lir.	\$ 9.85
500 — Lir.	\$ 23.75
1,000 — Lir.	\$ 46.25

Pri pošiljkih nad 10,000 Din. in nad 2,000 Lir poseben popust.

Ker se cene denarja čestokrat menja, da stikost decala nepriznavamo, je absolutno nemogoče določiti cene vnaprej. Zato v pošiljke vključimo po cenah onega dne, ki mi sprejmemo denar.

DOLARJE POŠILJAMO MI TUDI V JU-GOSLAVIJO IN SICIL PO POSTI KAKO-TUDI BREZJOVNO.

Vse pošiljke naslovite na — SLOVEN-SKO BANKO

ZAKRAJSEK & CESARK

70 — 9th AVENUE, NEW YORK CITY.

NAROČNINA:	Za Zedinjene države za celo leto	\$4.00
	Za Zedinjene države za pol leta	\$2.00
	Za Chicago, Kanado in Evropo za celo leto	\$4.75
	Za Chicago, Kanado in Evropo za pol leta	\$2.50
SUBSCRIPTION:	For United States per year	\$4.00
	For United States per half year	\$2.00
	For Chicago, Canada and Europe per year	\$4.75
	For Chicago, Canada and Europe per half year	\$2.50

Dopisi važnega pomena, ki se jih hoče imeti priobčene v gotovi številki, morajo biti dopisani na uredništvo pravočasno in morejo biti prejeti vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. Na dopise brez podpisa se ne ozira.

Kadar se preselite sporočite nam takoj vaš NOVI naslov in poleg tega tudi vaš STARI naslov. S tem prihranite nam mnogo dela.

Entered as second class matter October 11th 1919, at Post Office at Chicago, Ill., under the act of March 3rd 1879.

Svetovni jezik.

Znanost dirja naprej in pušča za seboj čudovite iznajdbe. Brezžični telefon ali radio je podal svetu možnost občevarja z vsemi deli sveta. V kratkem bodo radio izpopolnili še v večji meri, da bomo n. pr. iz Amerike v Evropo govorili in odtam nam nazaj. Tako z Azijo in drugimi deli sveta. Posamezni deli sveta ne bodo več tako izolirani, kakor so bili do zadnjih časov. Cel svet bo postal kot ena občina, katere občani bodo med seboj občevali, če tudi na tisoče milj eden od drugega.

Da bo pa mogoče narodom to občevarje je pa potreba splošnega občevalnega jezika, ker drugače se občevalci ne bodo razumeli med seboj. V svrhu tega problema so se te dni zbrali razni jezikoslovci in so sklenili sestaviti nov občevalni jezik, ki bo sestavljen iz vseh glavnih jezikov večjih narodov. Esperanto, ki je doslej rabljen kot mednarodni občevalni jezik ne zadovoljuje današnjih jezikoslovcev iz gotovih vzrokov. Zato se bodo spravili na novo delo v tem oziru. Sestavili bodo mednarodni občevalni jezik, ki se ga bo uvedlo v vse srednje šole in na ta način bo prihodnja generacija jezik že deloma znala. V tem jeziku se bodo razpošiljale po vsem svetu radio novice in druge stvari. Ljudje se bodo razumeli med seboj. Iz Azije bo človek razumel na ta način Evropejca in Amerikanca in te dva njega. To pomeni nekaj velikega za narode sveta.

Neki profesor je na sestanku izjavil, da na podlagi tega mednarodnega občevalnega jezika bo dana ljudem prilika snovati svetovno federacijo vseh narodov. Povdaril je, da potem medsebojnega občevarja potom radio se bodo narodi spoznali, kakor se n. pr. poznajo udje ene družine in gotovo je, da iz tega spoznanja bo prišla na dan želja po pravem bratstvu po svetovni federaciji med narodi. Radio bo narode v par stoletjih zblížal in združil. Vse kar je potreba je to, da bi se med narode zanesel en jezik in federacija je mogoča. S tem pa bomo prišli v dobo, ko bo en vladar predsednik in en Bog.

Do današnjih dni se je ljudem zdelo to nemogoče. Toda z radio, ki zblížuje človeka s človekom iz največjih daljav se ta prepad premostuje in čisto verjetno je, da se bo prerokovanje o svetovni federaciji uresničilo. H temu bo narode dovedel svetovni jezik, ki ga zahteva od narodov radio, če hočejo, da se bodo med seboj razumeli.

"Help you self!"

Tako vidimo, da se izražajo politikarji, sicer ne javno, ampak v srcu proti našim farmarjem. Odkar je bil izvoljen predsednikom leta 1920. pokojni predsednik Harding smo čuli profesionalne političarje kvakati o farmarski potrebi. Koliko časa se je porabilo pri takem debatiranju v kongresu in senatu, koliko so ga porabile v ta namen razne imenovane komisije — toda se je kaj doseglo za korist farmarjev? Zadnje čase zopet govore o olajševalnih posojilih farmarjem. A to je stara pesem z drugo "vejžo." Farmarji so se takih pesmi že naveličali, ker vedo, da vse to so same besede in bodo tudi same besede ostale.

Vsa ta dejstva glasno govore farmarjem: "help you self!" Da, pomagajte si sami, ako hočete svoj položaj zboljšati, ako hočete doseči kak uspeh.

In sredstev za samopomoč imajo farmarji dovolj. Predvsem je potreba, da se farmarji organizirajo. Farmarjem je treba skupnosti in kooperative — sodelovanja. Farmarji naj svoje produkte, mesto, da jih prodajajo raznim špekulantom sami prodajo konzumentom, pa bodo dobičke, ki jih špekulanti pobašajo v svoje žepe spravili sami. Na ta način bodo dobili potrebn denar za davke, za odplačevanja dolgovi, itd.

Farmarjem je organizacija potrebna prav tako, kakor je Wall streetu in vsem kapitalistom. Dokler pa bodo farmarji neorganizirani, toliko časa bo predmet vsakovrstnega izkoriščanja. Delali in garali bodo samo za druge, za špekulante, njih dolgovi bodo pa rastli in uničevali njih eksistenco. To so torej dejstva, ki kriče farmarjem "help you self" — pomagajte si sami!

Cleveland, O.

Oj ta preklicana "Miklova Zala!" Kjer se pokaže ona, mora vse očarati. Pred letom se je nastanila na našem St. Clarju in sedaj, kar naenkrat se je pojavila zopet pri naših sosedih v Newburgu.

Č. g. Bombach je tako vrlo izvežbal svojo mlado posatko, da se skoro ni pričakovalo, tako diletantnega nastopa, kakor se je vse lepo izvedlo. Opazovalec si je moral domnevati, da se vse to predstavlja, prav kakor bi se godilo v resnici. V splošnem so igralci vsi izvršili z izvanredno sigurnostjo svoje vloge, pred vsemi, pa je hotel dobiti stavo vaški črednik Mr. Frank Snyder, kateri je s svojim šaljivim nastopom vzbujal navzočemu občinstvu toliko pozornosti, da so mu pri trevali celo mali otročki v materinih naročjih.

Skoro bi St. Clarčani zavidali svojim bratom v Clevelandskem Novemu mestu, da so nam vzeli prednost, ali bratsko srce nas pozivlja, da njim za njihov trud le častitamo, toda ne vdamo se pa še ne sedaj.

Enkrat vam še damo contro!

F. Rožnik.

West Allis, Wis.

Cenjeno uredništvo: — Iz naše naselbine je jako malo dopisov. Tudi jaz ne bom vam kakega mojsterskega dopisa napravil, ker moje roke so bolj navajene kladiva v tovarni, kot peresa. Vendar, ker vidim, da se tako lepo oglašajo razni dopisniki iz drugih naselbin, to me je navdušilo, da sem se odločil še jaz prijeto za pero in poizkusiti svojo srečo. Če pa bo g. urednik moj dopis obsodil in ga poslal v koš, pa tudi nimam nič proti temu.

Povečini vsak dopisnik začenja z delavskimi razmerami, zato naj nekoliko omenim o teh. Dela se pri nas sedaj precej dobro. Brez dela ni ljudi vsaj naših rojakov ni videti nikjer nobenega, da bi ne delal razun tuptam katerega, ki iz gotovih nagibov noče delati, ali mu morda pa treba ni. Plačujejo pa delavce bolj srednje. Izurjeni delavci seveda zaslužijo več kot navadni. Vendar razmere niso preslabe. Kako dolgo pa bodo take je seveda pa vprašanje.

Naj malo opišem še naš katoliški shod, ki se je vršil v naši naselbini zadnji mesec. Shod je izpadel jako povoljno. Ljudstvo, ki se shoda udeležilo je sedaj zelo navdušeno za dobro stvar. Če bi že nobenega drugega uspeha ne bilo je velik uspeh, da je vaš potovalni zastopnik Mr. Leo Mladich pridobil zelo veliko število novih naročnikov na vaš lepi list Edinost, katerega je sedaj videti v skoro vsaki hiši na West Allisu. Da ne bo ostalo brez uspeha je gotovo. Marsikateri bo sedaj imel priliko videti obe strani, kakor se je to na shodu povdarjalo od strani govornikov.

Da se je shod priredil tako lepo gre čast našemu č. g. župniku Father Pakizu in vrlim možem Mr. Antonu Kozleucharju, Mr. Agust Florjancu in predsedniku društva Najsvetejšega Imena Mr. J. Kovačiču in drugim, ki so sodelovali. Le krepko naprej

možje in naselbina bo vam sledila.

Povedati še moram, da se že dela na to, da se tja sredi leta priredi veliki javni shod na West Allisu in v Milwaukee. Tedaj bo povabljeni na shod vsa okolica in prepričani smo že v naprej, da bo obrodil zopet velike uspehe.

Ker je bila naša naselbina proglašena že od nekdanj kot zelo rdeča moram še to povedati javnosti, da so naši verski nasprotniki sedaj precej bolj tihi kot so bili včasih. Kar ostrmeli so, ko so videli, da so katoliško misleči možje prišli na dan in javno izpovedali svoje prepričanje.

Obenem pa vabim vse Slovence v tej naselbini kot milwauški, da naj pridno pristopajo v društvo Najsvetejšega Imena. Zakaj, koliko večje bo to društvo, toliko večji bo naš upliv, ker le organizirana masa kaj šteje in upoštevanje uživa.

Pozdravljam vse čitatelje tega lista in želim listu najlepšega uspeha.

Član dr. Najsv. Imena.

Rock Springs, Wyo.

Sprejmite tudi od mene kratko sporočilo v predale lista Edinosti. Pričakovala sem, da se bo kateri drugi oglašil, pa se menda še nobeden ni. Čeravno je že malo pozno pa vseeno vam sporočam, da je 16. februarja priredilo altarno društvo sv. Ane svojo običajno letno veselico v prid slovenske cerkve sv. Cirila in Metoda v prostorih Slovenskega doma. Kakor navadno je bila tudi to pot udeležba od strani občinstva velika. Nekateri so rekli, da še nikdar ni bilo toliko ljudi, kakor ravnano na tej veselici. V imenu altarnega društva sv. Ane izrekam tem potom vsem udeležencem in vsem ki so pomagali. Posebno smo dolžni zahvaliti preč. g. župniku, kateri je preskrbel za to priliko tako krasno in lepo šaljivo igro "Davek na Samec." Igralci so igrili tako mojstersko vzporedno, da je ljudstvo imelo najboljši užitek od igre. Nasmejali smo se, kakor že zlepa ne tako. Vspeh veselice je bil jako povoljen. Naredilo se je čistega nad 1200 dolarjev, katera svota je namenjena za sklad za novo cerkev, ki jo mislimo kmalu pričeti zidati. Tisti, ki poprašujejo zakaj se cerkev še ne dela, si naj zapomnijo, da mora biti prej dovolj denarja nabranega, ko bomo začeli zidati. Zato je pa vsak dolžan prispevati po svoji moči.

— Rojak Frank Useničnik je moral te dni v bolnišnico, kjer se je moral podvreči operaciji na slepiču. Operacija je srečno prestal in se bo kmalu zdrav povrnil domov, k svoji ljubljeni družini.

— Ga. Anton Jugovic se je tudi morala podvreči operaciji na slepiču in to zelo nevarni, kjer je bilo njeno življenje na tehnični med življenjem in smrtjo. Slepič se ji je bil namreč razlil in zato je bila zelo slaba in v nevarnem položaju, a vendar se ji je obrnilo na bolje in je prestala nevarno operacijo. V kratkem bo doma pri svoji ljubljeni družini.

— Nenadoma je tudi zbolela te dni ga. Maggie Tavčar, ki se tudi nahaja v bolnišnici radi živčne bolezni.

Vsem bolnikom želimo skorajšnega zdravlja, da bi se kmalu popolnoma zdravi in veseli veselili med domačimi in nami!

— Družini g. Antona Mrak se je rodil sinček, kateri se je pod zakramentom sv. krsta preselil k svojemu Stvarniku po kratkih minutah življenja. Starišem so žalje.

To so kratke novice za danes. Vsem čitateljem in naročnikom pošiljam iz daljnega zapada gorke pozdrave!

Mrs. Urban Tavcher.

Rice, Minn.

Prosim za malo prostora v listu Edinosti za objavo darovalcev, ki so darovali za novi zvon v fari Mirnapeč na Dolenjskem.

Na Sartell, Minn. so darovali: Aleks Bernik \$1.00, Mary Triller \$1.00; Angela Rovtar \$1.00; John Burgstaller, \$1.00; Math Razingar 50c.; Jera Zupanc 65c.; John Kember 50c.; Joseph Lavrič 50c.; Frank Zakrajšek 50c.; Frank Jaklič 50c.; Mary Petač 25c.; Frank Taramm, 25c. — Na Rice, Minn. so darovali: John Smerke \$1.00; Blaž Moličnik 50 centov.

Vsem darovalcem lepa hvala in Bog plačaj! Denar se je poslal na pristojno mesto po Zakrajšek in Češarek banki v New Yorku.

Neža Smerke.

Chicago, Ill.

Leto 1924. je leto volitev. V tem letu se bodo vršile najvažnejše volitve, ki bodo odločile, kdo bo vodil našo Unijo prihodnja štiri leta. Poleg teh bodo tudi važne volitve v državi Illinois, ki bodo izvolile guvernerja za državo Illinois. V mesecu aprilu se bodo vršile primarne guvernerske volitve.

Guvernerske volitve so prej na dnevnem redu kot predsedniške. Zato hočem par besedi napisati o teh. Dolžnost državljanov je, da se pouče, kdo so kandidati, ki se ljudstvu priporočajo in kaj so njih principi — načela. Mi moramo preje poznati njegovo politično platformo predno bomo volili za njega. Zato je dobro, da bi tudi slovenski volilci državljani začeli premišljevat koga bodo volili za bodočega guvernerja v državi Illinois.

V naši naselbini imamo demokratski klub. Ta klub je zadnje čase že mnogo koristil naselbini. Mestni možje so nas Slovence začeli spoznavati in zraven upoštevati. Da pa zanimanje za demokratski klub ne zaspi, bi bilo dobro, ko bi imeli sedaj pred volitvami pogoste sestanke, na katere se naj skuša povabiti razne mestne govornike, ki naj občinstvu pojasnejo platforme raznih političnih strank, da bodo volilci vedeli, koga bodo volili, ko bo prišel volilni dan.

Študirajmo moše sedaj ko je čas. Ko bodo izvoljeni ne bo pomagalo zabavljati nič. Slovenski volilci začnimo se bolj zanimati za delovanje raznih strank. S tem se bomo tudi izobraževali, da bomo razumeli administracijo občine, okrajev in držav. In ko bomo to dobro razumeli, potem bomo se le vedeli koga smemo v administracijske urade voliti in koga ne.

Član demokratskega kluba.

Naravni dvom.

Mali navihani deček je bral sv. pismo, ki ga je našel v omar. Slučajno pride do vrstice, ki je govorila o tihoti v nebesih. Deček vpraša: "Mama, ali so ženske tudi v nebesih?"

Mati: "Seveda! Zakaj pa da bi ne bile?"

Deček: "Well, tukaj v osmem poglavju Razodetja piše: "... In ko je odprl sedmi pečat, je nastala tihota v nebesih ..."

— ŠIRITE LIST EDINOST

RAZNOTEROSTI.

Almanah ali koledar.

Almanah je arabska beseda in pomeni merilo. Znana je že iz davnih časov. Francozi so poznali almanah že v srednjem veku v obliki papirčka, katerega so shranjevali v molitvenik. Papirček je bil napisan ter je obsegal mesece, tedne, dneve, delavnike in praznike. Ko so se začeli koledarji tiskati, so jeli objavljati razna prorokovanja in popis zdravil, ki jih je uporabljati v nujnih slučajih. Na ta način se je koledar kmalu udomačil v sleherni hiši. L. 1550 je astrolog Nostradamus v Parizu izdal almanah, ki je takoj prišel na glas, ker so se njegova prorokovanja kmalu izpolnila. Preprosto ljudstvo je začelo kupovati almanah na debelo in je slepo verovalo v njihove napovedbe. Leta 1636 srečamo prvi almanah, s prorokovanjem o politiki. Toda to polje je nekaterim sestavljalcem almanahov povzročilo kmalu zelo bridke bolečine. Urednik Le-Mogard je bil obsojen v ječo, ker je prorokoval stvar, ki niso bile všeč kralju in ministrom. V 18. veku je koledar nadomestila Strena, t. j. almanah, imenovan po darežljivi gošči Streni. Šele v drugi polovici 18. stoletja je koledar v Franciji in tudi drugod izgubil svoj čisto koledarski pomen ter je postal samo privesek zbirkam raznih leposlovnih, zgodovinskih in znanstvenih sestavkov.

Koledarske zanimivosti.

Malo ljudi menda ve, da novo stoletje nikoli ne začne v sredo, četrtek ali nedeljo. Mesec oktober začne vedno z istim dnem kakor januar; april z istim dnem kakor julij; december z istim dnem kakor september. Februar, junij in avgust začne z istim dnem v tednu. Ta pravila pa ne veljajo za leta, ki imajo glihno število dni, torej tudi ne za leto 1924. Navadno, toda neprestopno leto začne in se konča vedno z istim dnem v tednu. Koledarji pa so si do zadnje podrobnosti enaki vsakih 28 let.

Velik požar v Benetkah.

Nedavno sta v Benetkah zgorela dva dvorca ob Canalu Grande, namreč palača Pisani, ki je slovela za eno najbogatejših hiš v Benetkah, in palača Barbarigo della Terazza. V tej hiši je svoj čas stalnoval Tizian, ki je v Benetkah naslikal več svojih mojstrskih del, in pa D'Annunzio, ki je v palači napisal roman "Ogenj." Požar je uničil celo vrsto slik, kipov, gobelinov in pohištva in tako zmanjšal dragoceno vrsto priče benečanske kulture prelosti.

Danski kralj rešil življenje danski kraljici.

Danski kraljevski par se je prošli mesec podal na šetnjo. Kralj in kraljica sta šla par sto korakov pred spremljevalci ob morju, ki je bilo blizu obale zamrznjeno. Kraljica je poskuševala, kako trden je led in se ji je pri tem udrla. Začela se je potapljati in je bila že do prsi v vodi, ko je prišel na pomoč kralj in jo je rešil iz smrtnih nevarnosti. Spremstvo je občudovalo kraljevo srčnost in požrtvovalnost in mu je na srečni rešitvi iskreno čestitalo.

Perzijski šah v Nizzu.

Perzijski šah se nahaja na daljšem potovanju po svetu ter se trenutno mudi v Nizzu. Namerava se delj časa zadržati na francoski rivjeri, kjer uživa blagodat mile zime. V šahovem spremstvu se poleg običajne suite nahajajo tudi tri perzijske princezinje.

— Ako nisi zadnji mesec nič naredil za katoliški tisk, stori nekaj tokom meseca marca, predno se zaključi kampanja.

J. M. Trunk:

PODOBE IZ NARAVE.

II.

ZRAK.

1. Zrak vsem potreben. Do kam sega? Barva zraka.

Mnogokrat slišimo govoriti: Od zraka se ne more živeti. To ni povsem resnično. Ravno zrak je pogoj našega, kakor živalskega in rastlinskega življenja. V marsičem je človek nevhvaležen. Ceni to, kar se mu kaže vidno koristno; zunanji blišč ga pogosto omami. Pa je mnogo stvari, ki ne kričijo, ne bliščijo na zunaj, a so nam zelo koristne. Malo se zanimamo zanje. Kdaj se zahvaljujemo za dar zraka? In vendar vzdržuje Bog po njem vse, kar se giblje in živi. Lev potrebuje plena, velblod osata, jagnje zelene paše, človek živi in rastlin, a vsem je potreben zrak. Dalj časa moremo trpeti lakoto ali žejo, brez zraka nam ni mogoče dolgo ustrajati. Zrak potrebuje kralj na svoje mprostoru, berač v svoji koči, otrok v zibelki in si volasi starček ob palici; zrak je neobhodno potreben ribam na dnu morja in mušicam, ki se gibljejo v solnčnem svitu. Brez zraka bi moralo nehati vse življenje v stvarstvu.

Zato je dobrotljivi Stvarnik vse napolnil z zrakom. Neizmerno zračno morje obdaja zemljo. To morje imenujemo ozračje ali atmosfera. Kako visoko sega to ozračje, se ne da natanko premeriti. Iz nekaterih prikazni sklepamo, da sega devet do deset geografskih milj. Visoki blisk zvezdnih utrinkov pa zopet dokazuje, da sega morda do 40 milj. Zrak je povsod in prešinja vse. Najde se na vrhu gor, kamor še ni stopila človeška noga, in je tudi na dnu najglobkejšega morja.

Ozračje se nam kaže vodenovišjevo, in ob solnčnih dneh na nebu temno-višnjevo. Ali je to res barva ozračja? Če bi bilo to tako, potem bi bil zrak podoben višnjevevu steklu, ki bi kazal očem belo solnčno luč v tej barvi. A ni tako. Višnjeva zračna barva je odsevna reflektirana. Ako pa odsevna, potem mora v zraku nekaj biti, kar jo odseva. Tako je v resnici. Popolnoma čist zrak bi bil brezbarven, a takega zraka ni. Celo ozračje je napolnjeno z nebrojem nevidnih teles, in tem se pripisujejo višnjevkasta barva.

Zrak imamo toraj zahvaliti za lepo višnjevo nebo. Solnčni žarki prodirajo kakor pušice na zemljo. Zrak jih zloži, odvrne od čisto naravnega toka, razširi in razprši; ta-

ko obda nas z neko nežno svetlobo. Brez zraka bi bila luč čisto drugačna. Stvarnik bi nam bil mogel dati tudi po-barvan zrak; tem slučaju bi se nam pa kazale reči v gorostasnih, grdi podobah. Iz tega je razvidno, da hoče Bog svoje stvari ne samo ohraniti, temveč tudi raveseljevati.

Ko bi ne bilo zraka, bi bilo nebo popolnoma črno. Pri solnčnem vzhodu in zatonu bi ne bilo onih krasnih barv, katere opazujemo na nebu. Brez zraka bi ne mračilo in ne danilo; če bi se prikazalo solnce na obzorju, bi kar mahoma postal dan, in ravno tako bi nastopila po zatonu naenkrat temna noč. Zračna prozornost stori, da se naše oko v velike daljave. Oddaleč vidimo ladjo na morju, in sinji vrhovi gora nam se blišče še v veliki daljavi. Ne samo to. Človeško oko prode-re prozorno zračno globočino in se pospne do onih nezmernih oddaljenih svetov, katere nam kaže jasna noč v neskončnem vesemiru.

2. Kaj je zrak? Dihanje.

Kaj je zrak? Zrak ni enostavna prvina ali element, kakor so prej splošno mislili. Zrak je sestavljen iz več raznih snovi. V sto delih zraka je 21 delov kisika in 79 delov dušika; tem je primešano še nekoliko ogljikove kisline, soperja in amoniakovega cvetu. Te snovi so sestavljene tako, da so popolnoma primerne človeku in sploh vsem organizmom. Njih slab vpliv, ki bi bil v raznih okolščinah mogoč, se hitro izravna z najpriprostejšimi sredstvi.

Kisik daje človeku in vsem živim bitjem moč življenja. Pri dihanju se kisik sežge ali zgori; tako nastane ogljikova kislina. Iz pljuč teče svetlordeča kri k srcu in odtod se širi kisik s krvjo po vseh telesnih udih; kot temnordeča, z dušikom napolnjena tekočina se kri zopet vrača k srcu in v pljuča, da znova sprejme pri dihanju z zraka kisik. Soper in ogljikova kislina se pa izdihata. Človek potrebuje na dan okrogel kilogram kisika z zraka. Kakor je človeku nemogoče živeti brez kisika, tako tudi živalim in rastlinam. Rastline diha skozi listje.

(Dalje sledi.)

Amundsenova polarna ekspedicija.

Kakor javlja brezžični brzojav Amundsenove ladje "Maud," ki je datiran s 1. februarjem, se nahaja ladja 75 stopinj 13 severne širine in 156 stopinj 45 vzhodne dolžine. Bržkone se nahaja "Maud" sedaj 100 morskih milj vzhodno od novosibirskih otokov.

PRIDELOVANJE OLJA V JUGOSLAVIJI.

Oljično olje iz plodov oljke, masline zvanih, prideluje največ v Dalmaciji, v Črni gori in v hrvatskem Primorju; tudi od Lahov zasedena Istra ga ima precej. Dalmacija ima okoli 4 milijone oljičnega drevja na površini 4800 kilometrov. Letni pridelek znaša okrog 5 milijonov kg. maslin. Pridelek maslin v Črni gori znaša okoli 1 milijon kg. Je precej dobro jedilno olje, vendar ima nekoliko močeh duh, ker ni dobro škisčeno. Laško olje mu pravijo, ker so imeli rafinerije in čisti dobitek te produkcije po večini v rokah tržaški Lah. Zadnji čas je, da se producentje maslin zaveda, da je gospodarska moč le v združenju in si omislijo združnični potom stiskalnice in čistilnice za olje; potem ne pojde več v svet pod tujim imenom kot laško olje. — V južni Srbiji pridelujejo makovo olje; l. 1923. je znašal pridelek makovega semena ca in 1 in pol milijona kg. V Vojvodini pridelujejo goršično (ženofovo) olje, v Sloveniji in po Hrvatskem pa precej lanenega semena za olje. V manjših množinah pridelujejo v Sloveniji in drugih pokrajinah SHS, tudi bučne pečke, orehe in seme solnčnic za olje.

V Velikem Bečkereku je ena največjih in najmodernejših tvornic Evrope za proizvodnjo olja iz koruze in repnega semena, ki rabi največ za mažo in izdelovanje mila. V Zagrebu je tvornica, ki proizvaja repno, konopljeno in laneno olje.

V Sloveniji so tvornice v Britofu pri Kranju, v Dedvodah in v Dolu pri Ljubljani in v Fraucu, ki so na glasu radi dobrega lanenega olja. Del tega olja porabijo kot jedilno olje v zmesi z oljičnim, velik del pa kuhajo v firnež ali pokost, ki rabi za oljnate barve, za tiskarsko črnilo, za steklarsko lepilo (kit) itd.

V Paračinu je tvornica za sezamovo in makovo olje; poslednje rabijo za oljnate barve, pri slikanju na steklo. Bučno olje in olje iz solnčnic je jako prijetno jedilno olje; gorko stisnjeno pa služi le tehničkim namenom.

Margarin.

Kakor poroča "Jugoslovanski Lloyd" se zanima neki nemški konzorcij za Jugoslavijo, da osnuje več tvornic margarina v Bosni. Mislijo pa tudi na gradnjo take tvornice v Sloveniji, ki bi bila največja te vrste v državi.

Margarin je ona izmed mnogih vrst umetnega masla. Ker je naravno maslo, bodisi presno ali prekuhano, najokusnejša zabela, so prišli kapitalisti kmalu na to, da bi se

dalo tudi tukaj zaslužiti. Dognali so, da bi se dal n. pr. loj goveje živine kaj dobro porabiti za napravo masla; treba pridejati le nekaj smetane ali pravega masla, da dobi zmes okus pristnega masla. Osnovali so tovarne za umetno maslo, ki je prišlo v kupčijo pod imenom margarin. Bogate tovarne so plačale velike inserate o največjih časopisih in si preskrbele kemične preizkušnje najboljših učencakov, kako je margarin dober in okusen. Vsled vednih slasospevov so nazdne ljudje res začeli vrjeti, da je to nekaj posebnega. Vplivala je seveda tudi cena. Loj je mnogo cenejši od masla. Mlekarnice ne morejo prodajati pristnega masla po isti ceni kakor tovarne svojega loja. Zato se je poraba margarina silno razširila. Že pred svetovno vojno so ga prodali gotovo petkrat več nego naravnega masla. V Nemčiji se je povzdignila poraba margarina v desetih letih od 75 milijonov kilogramov na 1000 milijonov kg na leto. Tako so izdali Nemci za margarin na leto čez 2200 milijonov dobrih predvojnih kron. Saj si ga dobil po vseh hotelih, gostilnah, pekarijah in mnogih meščanskih hišah.

Ako se rabi pri izdelovanju umetnega masla vsa surovina res v finem, svežem, očiščenem stanju, v prvi vrsti loj, potem ne moremo imeti iz zdravstvenega stališča nič proti vpeljavi margarina. Drugačno je seveda stališče narodnega gospodarstva. Prašiči in naravno maslo imajo toliko boljše ceno, čim bolj je omejena uporaba margarina.

Fabrikacija margarina je preprosta stvar, vendar pa zahteva veliko praktične izkušnje in natančne pazljivosti, če se hoče doseči okusen in trpežen izdelek. Receptov za proizvodnjo je mnog, tudi surovine so različne; poleg oleomargarina rabijo prešičevo mast, pa tudi različna rastlinska olja, odtod tako različne vrste masla pod imeni kakor palmin, vegetalin, kunerol, lauroel in kokolin.

Na splošno je izdelovanje umetnega masla takole:

Očiščen loj je treba stopiti in precediti, dokler je še vroč; tako se da ločiti tekočo tolščo od ostankov staničja (ocvirkov). Čisto tolščo nalijejo v plitve, široke posode, da se ohladi do 25 stopinj C. Pri tej temperaturi nastane kakor maslo gosta masa, ki jo je treba stisniti s hidravlično stiskalnico. Na ta način dobimo tekoči triolein, ki mu pravimo navadno oleomargarin in pa trdne gliceride, stisnjeni loj. Oleomargarin se strdi na hladnem v maslu podobno snov, ki je že sama na sebi užitna. Zmešajo ga pa še z mlekom in soljo in mu pridevajo večkrat rumene rastlinske barve (orleau), da dobi lepo rumenkasto barvo. Margarin je gotov. V nekaterih državah predpisujejo zakon, da se mora umetnemu maslu dodati še 10 odstot. sezamovega olja, ker se na ta način kemično prav lahko razloži umetno maslo

od surovega.

Ko bi tvorničarji umetnega masla vestno upoštevali ne samo svojih žepov, ampak tudi blagor konsumentov, bi ne imeli nič proti temu nadomestku pravega masla. Toda tekom 50 let, od kar je v rabi, je bilo mnogo slučajev, da so uživalci takega masla zboleli in umrli. Dokazalo se je, da se nekatere vrste maščobe, ki prihajajo iz tujine n. pr. iz Afrike, pripravljajo na naravno ostuden način. Tudi loj živali, ki poginejo za nevarno boleznijo, da maščobo mrhovine se da v takih tovarnah dobro uporabiti. Ubogi konsument!

Koliko jezikov se govori na svetu?

Zemljepisec Balbi razlikuje na celim svetu 860 jezikov, katerih se ljudje poslužujejo v medsebojnem občevanju. Teh 860 jezikov se zopet deli na približno 5000 dialektov. Filolog Vervier pa trdi, da je vseh jezikov na naši zemlji z dialekti vred 3064. Kateri od obeh učenjakov ima sedaj prav? — Po Balbijevem računu odpade 860 jezikov na posamezne dele sveta takole: na Evropo 53, na Ameriko 417, na Azijo 124, na Afriko 114 in na Oceanijo 117.

Srbi prestopajo v turško vero.

17.000 prošelj pravoslavni Srbov čaka na rešitev, ker so se ločili od svoje žene in bi

se radi vdrugič poročili. Ker se prošnje ne rešujejo dovolj hitro, prestopajo Srbi v turško vero, kjer se lahko drugič poroče. Toda turška verska oblast se jih brani, ker ji taki verniki prav nič ne koristijo.

Suha Amerika in mokra Evropa.

Amerika in Evropa sta dva narobe — svetova. V Ameriki pijejo ljudje doma in se morajo delati potem v gostilni popolnoma trezne, v Evropi pa pijejo ljudje v gostilni in se morajo potem doma delati trezne.

— Iz Dunaja poročajo, da je parlament sprejel predlog, ki zapoveduje v vse šole telovadno ekserciranje. Dosedaj so imeli take vrste telovadbe samo vojaki. Odslej bodo te vaje prenešene tudi v šole.

— Blizu Omaha, Nebr., kjer tečeta reki Platte in Luop je nakopičenega cele gore ledu, ki zastavlja odtok vode. Na lice mesta so poslani zrakoplovci z bombami, ki bodo razstreljevali led, ker druge pomoči ni.

— V Springfieldu, Ill. je bil včeraj 16-letni deček Lawrence Johnson iz Wilsonville nevarno obstreljen od svojega tovariša Walter Subicka. Johnson je bil tako nevarno zadet, da je čez par ur umrl v bolnici.

"Jaz sem blizu 60 let star, a se počutim mladega, kot bi bil 30 let star. Jaz uživam po časi ali dve bolgarske čaja po enkrat ali dvakrat na teden. To me drži pri dobrem zdravju in moči, da se čutim mladega," tako je rekel H. H. Von Schlick izdelovatelj Bolgarskega želiščnega čaja.

Da odpravite prehlad vzemite čašo vdohca, ko greste v postelj. Prehlad se velikokrat spremeni v influenco in pljučnico in na tisoče jih pomre zato.

Bolni ljudje bi morali biti previdni in bi ne smeli rabiti težkih, drastičnih ntvade ustvarjajoče leke.

Moj bolgarski čaj je narejen iz najbolj svežih in finih želišč in ne povzroča nikakih nadlog.

Zapomnite si, da sem delal ta čaj za bolne ljudi že nad osem in dvajset let in danes ga rabijo milijoni. Vprašajte vašega drugista za pristni bolgarski čaj z mojim imenom na rdeči ali rumeni škatli, ali ga pošljem vam jaz po predplačani poštnini. En veliki družinski zavoje za \$1.25 ali 3. za \$3.15, ali 6 za \$5.25.

Naslovite na: H. H. Von Schlick, President Marvel Product Company, 206 Marvel building, Pittsburgh, Pa.

(3-6-21.)

Phone: Randolph 6095—R.

CLOVER DAIRY CO.

MEGLICH & ANDOLEK

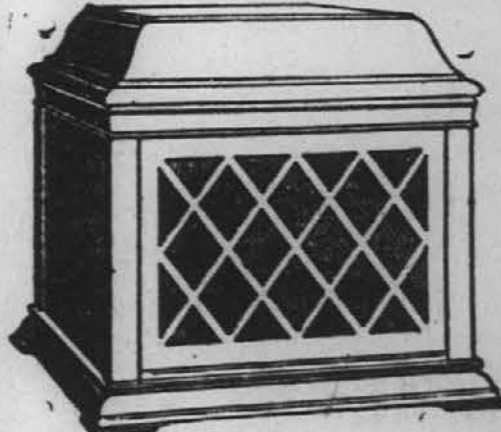
Priporočava gospodinjam svojo moderno urejeno mlekarino. Mleko razvažamo vsaki dan na dom točno in zanesljivo. Pri nas dobite tudi vedno najboljšo smetano, sirovo maslo, itd.

Rojaki podpirajte svoja rojaka!

1003 — East 64th Street, CLEVELAND, OHIO.

ELY, MINNESOTA

GRAMOFONI

so pri zabavah kakor naša. Vam odslužijo pri domačih zabavah, kakor vsak godec.

Ako ga še nimate v Vaši hiši, pridite v našo trgovino, ki jih imamo v zalogi in oglejte si jih. Imamo vsakovrstne slovenske in angleške plošče.

POLEG DRUGEGA imamo v zalogi vsakovrstno blago za šivilje. — Vsakovrstne narejene obleke, za žene, dekleta, male deklice in otroke.

IMAMO veliko izbero moških oblek, močne trpežne hlače in cele obleke za na delo. Vsakovrstne srajce za praznike in za na delo. — Raznovrstno spodnjo obleko. — Klobuke in kape in vse druge potrebščine, ki spadajo v trgovino z mešanim blagom.

TRPEŽNE in močne čevlje za praznike in za na delo. Kakor tudi galoše, "over shoes" za mrzlo vreme, dobite pri nas vsake vrste.

GROCERIJU imamo v zalogi vedno najboljše, zakar se posebno priporočamo našim gospodinjam.

Pridite in prepričajte se!

Slogar Bros.

ELY, MINNESOTA,

Phone: 104

Finančna sila tega zavoda
Jamči vam gotovo sigurnost!

Slovenci v Ameriki

otroci — njihovi roditelji — in roditelji onih, zaupajo svoje bančne poslovanje našemu zavodu — in vsaki izmed teh ceni uspeh svojega trajnega občevanja s to največjo Jugoslovansko banko v Združenih državah.

In Vi, kateri ne ulagate, niti ne investirate, ne gledate kje stanujete, prepričajte se, da je najuspešnejše za Vas, ako poverite Vaše bančne posle nam.

KASPAR STATE BANK

1900 — Blue Island ave. vogal 19. ulice.

CHICAGO,

ILLINOIS.

Pošiljamo denar v staro domovino zanesljivo in najhitreje. PRODAJAMO ŠIFKARTE za vse parobrodske družbe v Jugoslaviji in tukaj. Izdelujemo prošnje (affidavite) za doseljence.

LOUIS STRITAR

2018 WEST 21st PLACE
Prevaža pohištva — premog
— les — in vse kar spada
v prevažalno obrt. Pokličite
ga po telefonu!

Phone Roosevelt: 8221

NAZNANILO!

Rojakom Slovincem naznanjam, da sem prišel na svojo roko mizarsko in tesarsko obrt. Sprejemam nova, kakor tudi dela za popravilo. Barvam hiše znotraj in odzunaj. Varnišam in vsa druga dela spadajoča v to obrt.

Rojakom se priporočam v naklonjenost!

FRANK MARLEY

2300 — So. Hoyne Ave.
CHICAGO, ILL.
Phone: Canal 2115.

Sledovi medvedjih kremljev.

Prevel P. Blanko Kavčič, O. F. M.

Kmalu so Menomini-Indijanci zapazili oba čolna naših potnikov in so prihiteli na obrežje pozdravit jih. Njih pozdrav je bil zelo živahen, ker so opazili med njimi črnosuknježa. Ko je p. Alloiez pred leti zapustil Menomine, jim je obljubil, da jim bo poslal na svoje mesto drugega misijonarja. Misleč, da je p. Marquette sedaj prišel za stalno med nje, peljali so ga v šotor blizu misijonskega križa in so skazovali njegovim spremljevalcem vsa znamenja gostoljubnosti.

One noči so napravili na čast tujcem veliko svečanost, pri kateri so jedli kuhane ribe in riž. Potem so kadili mirovno pipo in glavar je nagovoril črnosuknježa z dobrodošlico. Po teh ceremonijah so naprosili Moussarta, da je glavarju in ljudstvu nekoliko zaigral. Indijanci so bili kar očarani, ker doslej še nikdar niso slišali glasu gosli. Moussart je igral in igral, da ga je že vse bolelo, a glavar in ljudstvo so kričali naj nadaljuje z godbo. Da bi svojim poslušalcem vstregel, igral je, dokler mu niso prsti odrveneli in mu gosli padle iz rok. Ko so potniki zapazili njegovo utrujenost, so bili v precejšnji zadregi. Svoje prijatelje so namreč želeli ohraniti pri dobri volji, uvideli so pa tudi, da Moussart ne more več igrati. Latoupine jih je prvi rešil iz zadrege. Spoznal je že poprej, da je bil le hrup in glas, ki je Menominom tako dopadel, niso pa razločevali glasu od glasu. Kolikor več hrup je bil, bolj so bili navdušeni. Zato prime za gosli z izrazom največjega umetnika na obrazu in začne hitro drgniti po strunah, kakor je pač mogel. Divjaki so bili od te godbe tako očarani in razveseljeni, da so začeli sami pomagati z globokim goltim glasom in močnim ploskanjem z rokami. Nato je dobil gosli Joliet in potem vsi gostje po vrsti, ne izjemši niti misijonarja in največjega njih sovražnika — Petra.

P. Marquette je mogel precej dobro govoriti jezik Menominov, ker je ta bil samo narečje huronskega jezika. Začel je toraj govoriti ljudstvu in mu je razložil namen svojega potovanja. Ko so pa slišali, da jih bo prihodnje jutro zopet zapustil, so bili razočarani ter so ga prosili, da bi ostal pri njih in navedli so mu sledeče razloge: Prvič, ker bi radi zopet poslušali njegove nauke in drugič, ker da so prepričani, da gredo on in njegovi spremljevalci nasproti neizogibni smrti. Naposled ustane glavar sam in tudi on ponovi svarilne besede, ki so jih slišali vže na misijonski postaji sv. Ignacija. Pripovedoval jim je pravljice o strašnih pošastih, ki požirajo ljudi in cele čolne, o hudiču, čigar glas doni kakor grom, ki zadržuje tek reke in ki vse, kateri se mu upajo bližati, vrže v prepad. Nadalje jim je pravil o preveliki vročini, ki jim povzroči gotovo smrt, o bojaželjnih tolpah, ki hodijo po teh deželah in vsakega ubijejo, kogar srečajo.

Misijonar se jim zahvali za njihovo skrb in nasvete, odločno pa izjavi, da se ne more po njih ravnati, ker se tu gre za zveličanje duš, da je on poslan od Velikega Duha kazat Indijancem pot v nebesa in da je pripravljen dati za nje tudi svoje življenje, zato se ne boji ne hudiča, ne kake druge pošasti, ki varuje reko. Nato zbere krščanske Indijance jih nekoliko pouči o krščanskih resnicah ter jim obljubi, da bo drugi dan nauk nadaljeval in da bo, ako bo mogoče, po srečno končani poti prišel zopet k njim in ostal pri njih.

AKO STE TUDI VI.

med onimi rojaki, ki so namenjeni v stari kraj na pomlad, je v Vašo korist, da pišete naši tvrdki za pojasnila in ji poverite vse tozadevne posle. To bo za Vas pomenilo najboljšo postrežbo, zaradi katere je naša tvrdka splošno znana in priporočana! Imejte to na umu!

RAVNO TAKO JE V VAŠO KORIST, ako nam poverite vse posle, ki so v zvezi z dobavo Vaših sorodnikov in prijateljev iz starega kraja. Naša tvrdka Vam bo izdelala potrebne izjave (affidavite), poslala karto, nudila pomoč ob prihodu v New York itd., kakor je to storila že za številne druge rojake, od katerih so se mnogi javno zahvalili za točno postrežbo! —

::: Pošiljanje denarja. :::

Naša banka ima svoje lastne zveze z pošto in zanesljivimi bankami v starem kraju in naše pošiljatve so dostavljene prejemniku na dom ali zadnjo pošto brez vsakega odbitka. Naše cene so vedno med najnižjimi.

Vse pošiljatve se nakažejo po cenah onega dne, ko mi sprejememo denar.

Denar pošiljamo ali po pošti, ali potom brzojavnega pisma, ali pa direktnem brzojavu.

Mi pošiljamo dolarje v Jugoslavijo in druge dežele po pošti in brzojavno.

Za obilna naročila se Vam priporoča

SLOVENSKA BANKA

Zakrajsek & Cesark

70 — 9th AVE.,

NEW YORK, N. Y.

Misijonar je ravno hotel stopiti v šotor, ki je bil pripravljen zanj in za Pavla, ko se mu deček vrže pred noge in obupno zakriči: "Pater, pater, klopotača me je pičila." "Latoupine, Latoupine!" kliče pater in pazljivo pregleda rdeči del leve noge. "Tu sem," zakliče mož in skoči iz šotora, v katerem je spal. "Klopotača," zakriči misijonar in imenuje gotova želišča, ki so jih rabili proti kačjemu strupu. "Kača, kača," kriči Latoupine iz vsega grla in celo selo je bilo naenkrat po koncu. Kaka dvanajststotica grdih squavs je prišla s zdravili iz kačjega želišča. To želišče je bilo podobno indijanski repi in je bilo zanesljivo sredstvo proti kačjemu strupu. "Delaj natančno, kar ti bodo rekli, moj mali, pa te bodo ozdravili," zapove Latoupine, ko je vzel dečkovo glavo na svoja kolena. Ena ženska je privezala na rano neko kašo in jo je ovila z drevesno skorjo.

"To pa peče bolj kakor pik," pravi Pavel. "Le pusti naj peče, naj se strupa, zgrizeta," odgovori Latoupine. "Kaj bo pa to?" vpraša mali, ko mu druga ženska ponudi grizljaj, ki ga je ravnokar vzela iz svojih ust.

"Ne vprašaj toliko! Ona je samo zgrizla kačje želišče ter mu vzela grenkobo, takoj ga pogoltni." Deček uboga. Takoj ga pa obstopi vsa dvanajststotica imenovanih indijanskih krasotic in vsaka mu da grizljaj kačjega želišča, katerega je ravnokar zgrizla. Pavel obupno gleda od ene do druge in naposled prosi: "Monsieur, ali ni druge poti, da si rešim življenje?"

"Ne, ne, vse moraš pojesti!"

Grizljaj za grizljajem so mu vtikale v usta.

"Ubogi mali," pomiluje ga misijonar, ki je bil priča zdravljenja, ali Indijanci in Latoupine vedo najbolje, kaj je treba storiti. Le naredi vse, kar ti rečejo."

Squaw, ki mu je privezala kašo na rano, jo je zopet vzela proč, potem se je sklonila in izsesala iz rane zastrupljeno kri, potem je pa privezala na rano drugo kašo. "Tu je tvoj zadnji zalogaj," pravi Latoupine in nastavi na dečkova usta bučo polno vode, v kateri je bilo namočeno zribano kačje želišče. Indijanci so prepričani da s tem notranjim in zunanjim zdravljenjem najhitreje in najgotoveje ustavijo delovanje strupa. Medtem ko so žene v šotoru pripravljale zdravila, iskalo je okoli šotora najmanj dvajset bojnikov kačo, ker so verovali, da ako pogine kača, toliko gotoveje ozdravi njena žrtev. Vsak je bil oborožen s precepom, da na ta način ujame kačo, ne da bi jo moral takoj ubiti. Naposled so jo ujeli in jo prinesli v šotor. Pred bolnim dečkom je morala pogoltniti ravno en tak grizljaj kačjega želišča, kakoršnih je moral pojesti poprej Pavel dvanajst. Kakor je želišče pogoltnila, postala je trda in je v kratkem času poginila.

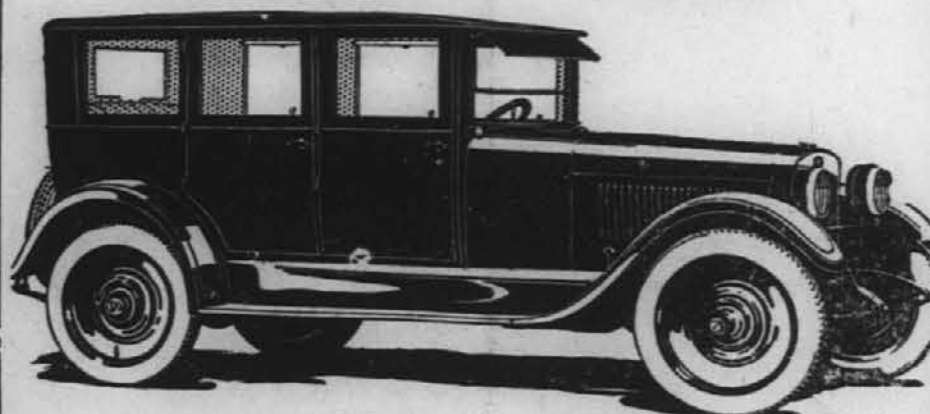
John Gornik

SLOVENSKI TRGOVEC IN KROJAČ

6217 ST. CLAIR AVE., CLEVELAND, OHIO.

se priporoča za nakup MOŠKE IN ŽENSKE OBLEKE. Izdeluje MOŠKE OBLEKE in ceno

SPOMLAD JE TUKAJ!

Lepi "COLUMBIA SIX" pa tudi!

SLOVENCEM V CHICAGI IN OKOLICI!

Naznanjamo, da smo otvorili prvovrstno trgovino z avtomobili. Predvsem vam povemo, da prodajamo najboljše avtomobile, ki jih je mogoče kupiti za denar. Ti so "COLUMBIA SIX" avtomobili.

Prodajamo tudi že rabljene avtomobile najnovjših modelov vsake vrste, za katere damo isto jamstvo kot popolnoma nove.

Mi umivamo, čistimo, poliramo avtomobile po najnižjih cenah. Naša garaža je odprta noč in dan! Naša prvovrstna popravilovalnica avtomobilov je vam na razpolago vsaki čas. Imejte nas v svojem spominu!

Kot Slovenec se vsem najlepše priporočam za vse slučaje.

CICERO AUTO LAUNDRY & SALES

STEVE CIGAN & CO.

5335—37 WEST 25th STREET, CICERO, ILL.

Phone: Cicero 8284

Rojakom izven Chicage, ki želijo naročiti kaj po pošti dostavljamo točno in hitro vsako vrstne avtomobilske izdelke.

Od kod imamo posetnice?

Posetnice ali vizitke so se pojavile v dobi francoskega kralja Ludovika XV. Kvartači so tedaj imeli običaj, da so na igralno karto napisali svoje ime, ter potem karto oddali, kjer so se zglasili v kakšni posebni misiji. Za kvartači so prišli umetniki, ki so začeli svoja imena pisati na majhne kartončke. Te so potem oddajali kot posetnice. Mesto imen pa so včasih na posetnico narisali to ali ono žival ali kakšen znak, kakor je že bila njih navada. Pozneje, za časa francoske revolucije so posetnice izginile, kmalu pa so se zopet pojavile in poslej so jih rabili ljudje v tej obliki kakor še dandanes.

Venera v letu 1924.

Letošnje leto bo posebno sijajno za planet Venero, kakor se to v prestopnih letih pogosto dogaja. Spomladi bo stala visoka na obnebu ter bo vidna delj časa kakor v navadnih letih. Najsijajnejšo svetlobo doseže Venera letos med 25. majem in 7. avgustom. Proti koncu leta spremeni obliko in pozicijo: sijala bo kot "danica" v polnem sijaju s popolnoma belo svetlobo.

Japonci rastejo.

Znano je, da je japonska rumeno pleme po velikosti najmanjša rasa na svetu. Kitajci in Japonci so takorekoč najmanjši ljudski tip. Pred fesor Weaden Harts publici-

ral zanimive podatke, iz katerih izhaja, da japonska mladina radi intenzivnega gojenja sporta raste. Profesor je proučeval fizični ustroj Japoncev celih dvajset let in je prišel do ugotovitve, da so Japonci v tem času zrastle za povprečno dva centimetra. V istem času so se splošne zdravstvene razmere japonskega naroda izboljšale za 49 odstotkov. Tako Japonci rastejo in se fizično utrjujejo, medtem ko belo pleme propada fizično in moralno.

Anglija utrjuje London.

London. — V in okoli Londona se grade velike obrambene utrdbe, kjer bodo instalirani dalekosežni topovi proti zrakoplovom. Angleži se namreč slino boje za London, kjer je izpostavljen v slučaju vojne odprtemu napadu z zraka.

— Največ boš storil za svojo vero, ako razširjaš katoliški tisek.

J.KOSMACH

1804 W. 22nd St. Chicago, Ill.

Rojakom se priporočam pri nakupu raznih

BARV. VARNIŠEV. ŽELEZ. IA. KLJUČAVNIC IN STEKLA.

Naiboliše delo. nainižie cene.

Prevzamem barvanje hiš zunaj in znotraj. vokladam stenski papir.

LETNA RAZPRODAJA

po znižani ceni
ZA MOŽE IN FANTE
OBLEKE in POVRŠNE SUKNJE

na katerih si sedaj gotovo pri hranite

od 25 do 30%

Vsaka obleka je iz najboljše izdelovalnice in je narejena natančno po kroju, kakor to zahtevajo okoliščine znanega "ATLASOVEGA" vzora.

VSE \$30 površnje suknje in obleke so sedaj \$19.50
VSE \$35. površnje suknje in obleke so sedaj \$22.50
VSE \$40. površnje suknje in obleke so sedaj \$23.85
VSE \$45. površnje suknje in obleke so sedaj \$28.50
VSE \$50. površnje suknje in obleke so sedaj \$33.50
VSE \$60. površnje suknje in obleke so sedaj \$38.50

Hlače vsake vrste za može in fante, kakor tudi obleke za dečke in površnje suknje so jako znižane pri tej razprodaji.

PRIDITE IN OGLEJTE SI NAŠE PONUDBE!

V torek, četrtek in soboto imamo odprto zvečer. Ob nedeljah imamo odprto našo trgovino dopoldne.

JELINEK & MAYER, LASTNIKA,

1800—1808 Blue Island Ave., Cor. 18th Street.

Trikrat na dan

je treba jesti in logično temu trikrat na dan kuhati. Gospodinja pa mora vedno računati kaj bo pripravila za zajterk, kosilo in večerjo, da bo zadovoljila tiste, za katere kuha.

V kolikor se tiče mesa se dobi najboljšega, pa bodisi sveže meso, suho prekajeno, perutnino ali druge vrste meso pri našem domačem mesarju

MATH. KREMESEC

SLOVENSKI MESAR

Phone: Canal 6319.

1912 — West 22nd Street, Chicago, Ill.
Prave KRANJSKE DOMA NAREJENE krvave in mesene vedno na razpolago! Pridite po nje!